

08.05.2018 Ministru prezidenta Māra Kučinska uzruna Nacisma sagrauves un Otrā pasaules kara upuru piemiņas dienas pasākumā Salaspils memoriālā

Godājamais Salaspils domes priekšsēdētāja kungs!

Ekselences !

Dāmas un kungi!

Stāsts par Otro pasaules karu nekad nevar beigties. Tas nedrīkstēs beigties arī tad, kad no dzīves būs aizgājis pēdējais šī kara liecinieks. Salaspils nometne ir vieta, kur reiz bija ieslodzīti Latvijas brīvvalsts politiķi, kuriem nebija pieņemama ne nacistu, ne padomju okupācija. Šeit bija ieslodzīti ebreji, mazi bērni, visi citi, kuriem nebija pieņemams nacistu režīms. Te cilvēki tika nošauti, mira no necilvēciskiem dzīves apstākļiem, mira no bada un slimībām.

Pavisam netālu no šejienes atrodas Rumbulas mežs, kas bija nežēlīga ebreju slaktiņa vieta. Vēl tālāk Rīgas centra virzienā ir priekšpilsēta, kurā atradās ebreju geto. Viss ceļš no šejienes līdz Rīgai un atpakaļ ir piesātināts ar upuru sāpēm, nepiepildītām cerībām, nolemtību, izmisumu un asinīm.

Holokaustu pārdzīvojušais Rīgas geto ieslodzītais Elmārs Rivoišs raksta savās atmiņās par kādu no tā sauktajām akcijām Rīgas geto : lela, pielietā asinīm, baltais sniegs, kas vienā naktī kļuvis pelēks, ar sarkaniem lāsumiem. Līķi – visi sirmgalvi un sievietes. Salauzti bērnu ratiņi, kamaniņas, sieviešu rokassomiņas, pirkstaiņi un galošas, maisiņi ar pārtiku, pudelīte ar knupīti, tajā sasalusi putriņa, bērna botīte. Un pa malām līķi. Viņi vēl silti, mīksti, sejas pielijušas asinīm, acis atvērtas.

Viss briesmīgais gandrīz vienmēr ir primitīvs un šausminoši vienkāršs. Nemēģini domāt un uzrunāt pats sevi. Notici ideoloģijai, notici vadonim un tam , ka viņš nekad neklūdās. Tavas domas nevienam nav vajadzīgas, arī tev pašam nē. Tikai rīkojies tā, kā tev liek. Jebkura totalitārā sistēma ir balstīta uz primitīviem postulātiem, viens no kuriem skan- te ir tikai viena patiesība, ja tu tai nepiekrīti, tu esi ienaidnieks.

Tomēr, lai cik briesmīgs bija karš, vienmēr bija cilvēki, kuri domāja savādāk, kuri bija gatavi riskēt ar savām un savu tuvinieku dzīvībām, lai palīdzētu un glābtu citus, lai pretotos.

Šodien mēs atzīmējam nacisma režīma sagrāvi, atceramies tos, kuri krita cīnoties pret nežēlīgo režīmu ar ieročiem rokās un ar skumjām pieminam tos nevainīgos upurus, kurus iznīcināja nacisti arī Latvijas teritorijā. Mēs zinām, ka Latvijas pilsoņi karoja visās iespējamās pusēs un tā ir mūsu tautas traģēdija. Tikmēr neatkarīgās Latvijas vārds un karogs palika neskarts tikai Latvijas vēstniecībās mūsu sabiedroto valstu galvaspilsētās un uz tiem Latvijas tirdzniecības kuģiem, kuri kalpoja uzvaras labā.

Diemžēl Latvija nesēdēja pie Otrā pasaules kara uzvarētāju svinību galda, mēs palikām turpat, kur bijām nonākuši 1940.gada 17.jūnijā, pie Staļina totalitārā režīma okupēta un iznīcināta valstiskuma. Mūsu klusais karš turpinājās līdz uzvarai 1991.gada augustā. Taču 1945.gada 8.maija uzvaru mēs svinam kopā ar mūsu sabiedrotajiem un jūtamies lepmi šodien atrodoties pasaules demokrātisko valstu saimē.

Karu var salīdzināt infekcijas slimību pret kuru nav iespējams izgudrot vakcīnu. Šodien daudzi, reizēm ar nesaprotamu apsēstību, atkal runā par kariem. Demonstrē ieročus un savu ekonomisko mazspēju cenšas kompensēt ar draudiem visai pasaulei. Tas noteikti nav pareizais ceļš.

Miers, spēja saprast vienam otru un meklēt sadarbības ceļus arī tad, ja mēs pasauli redzam citās krāsās ir Otrā pasaules kara rezultātā iegūtās mācības. Ja tā kara nevainīgie upuri spētu mūs uzrunāt, viņi aicinātu mūs saglabāt dzīvību un cilvēcību. Noticēsim, ka mēs viņus dzirdam.

Ministru prezidents Māris Kučinskis